

travelbook

# Portugalia

## Od Lizbony po Algarve



Bezdroża

Mistrzowska  
ochrona **ERGO**  
# HESTIA

**Autor:** Anna Pamuła, Krzysztof Gierak (uzupełnienia)

**Aktualizacja:** Krzysztof Gierak

**Redaktor prowadzący:** Paweł Sondej, Agnieszka Krawczyk

**Redakcja:** Urszula Czerwińska

**Redakcja techniczna:** Miron Kokosiński

**Korekta:** Barbara Faron, Agnieszka Krawczyk

**Skład:** MSP Studio Magdalena Suchy-Polańska

**Opracowanie kartograficzne:** Magdalena Kroczak

**Projekt okładki:** Ewa Jarocka; materiały graficzne na okładce zostały wykorzystane za zgodą Shutterstock Images LLC

Wszelkie prawa zastrzeżone. Nieautoryzowane rozpowszechnianie całości lub fragmentu niniejszej publikacji w jakiegokolwiek postaci jest zabronione. Wykonywanie kopii metodą kserograficzną, fotograficzną, a także kopiowanie książki na nośniku filmowym, magnetycznym lub innym powoduje naruszenie praw autorskich niniejszej publikacji.

Wszystkie znaki występujące w tekście są zastrzeżonymi znakami firmowymi bądź towarowymi ich właścicieli.

Autorzy oraz wydawnictwo Helion dołożyli wszelkich starań, by zawarte w tej książce informacje były kompletne i rzetelne. Nie biorą jednak żadnej odpowiedzialności ani za ich wykorzystanie, ani za związane z tym ewentualne naruszenie praw patentowych lub autorskich. Autor oraz wydawnictwo Helion nie ponoszą również żadnej odpowiedzialności za ewentualne szkody wynikłe z wykorzystania informacji zawartych w książce.

## **Wydawnictwo Helion**

ul. Kościuszki 1c, 44-100 Gliwice

tel.: 32 2309863

e-mail: redakcja@bezdroza.pl

księgarnia internetowa: <http://bezdroza.pl>

Drogi Czytelniku!

Jeżeli chcesz ocenić tę książkę, zajrzyj pod adres:

<http://bezdroza.pl/user/opinie/?bepor3>

Możesz tam wpisać swoje uwagi, spostrzeżenia, recenzję.

Wydanie III

ISBN: 978-83-283-2826-6

Copyright © Helion, 2018

- **Kup książkę**
- **Poleć książkę**
- **Oceń książkę**
- **Księgarnia internetowa**
- **Lubię to!**
- **Nasza społeczność**



# Spis treści

ATRAKcje PORTUGALII	8
<b>INFORMACJE PRAKTYCZNE</b>	<b>15</b>
PRZED WYJAZDEM	17
Wybór czasu podróży	17
Źródła informacji	18
Formalności	19
DOJAZD	21
Samolotem	21
Pociągiem	23
Samochodem	24
NA MIEJSCU	25
Transport	25
Okolice Lizbony	26
Noclegi	28
Wyżywienie	33
INFORMATOR A-Z	35
<b>INFORMACJE KRAJOZNAWCZE</b>	<b>43</b>
KRAJOZNAWCZE ABC	45
Ukształtowanie powierzchni	45
Klimat	45
Flora i fauna	45
SPOŁECZEŃSTWO	49
KULTURA I SZTUKA	51
Azulejos	56
Muzyka	58
KUCHNIA	61



LIZBONA	65
HISTORIA	67
BAIRRO ALTO – CHIADO – BAIXA – ROSSIO	72
Bairro Alto	72
Chiado	75
Rossio	76
Baixa	78
ALFAMA – MOURARIA – GRAÇA – CASTELO SÃO JORGE	80
Alfama	80
Castelo São Jorge	84
Graça	86
Mouraria	87
Xabregas	88
MIĘDZY BELÉM A BAIRRO ALTO	90
BELÉM I AJUDA	93
► Elevadores – kolejki – windy	100
PÓŁNOCNA I ZACHODNIA CZĘŚĆ LIZBONY	102
EXPO – PARQUE DAS NAÇÕES	107
OKOLICE LIZBONY	113
CASCAIS	116
SINTRA	120
QUELUZ	129
SERRA DA ARRÁBIDA	131
Almada	133
Sesimbra	134
ESTREMADURA I RIBATEJO	135
ALCOBAÇA	138
BATALHA	140
FATIMA	142
LEIRIA	146
MAFRA	148
ÓBIDOS	150
► Portugalskie polonika	152
PENICHE	154
SANTARÉM	157
TOMAR	160



<b>ALENTEJO</b>	163
COSTA ALENTEJANA	166
ÉVORA	168
SERPA	175
<b>ALGARVE</b>	177
COSTA VICENTINA	180
FARO	184
LAGOS	190
SERRA DE MONCHIQUE	193
SILVES	195
TAVIRA	197
SŁOWNICZEK	202
INDEKS	206

## PERŁY ARCHITEKTURY

**Mosteiro dos Jerónimos w Lizbonie** 

Wpisany na listę UNESCO ogromny XVI-wieczny klasztor Hieronimitów, zbudowany z olbrzymim rozmachem i wielkim nakładem kosztów. Jedno z największych osiągnięć architektury manueleskiej.

**Mosteiro de Alcobaça**


Opactwo cystersów, którego budowę rozpoczęto w połowie XII w. Gotycki kościół i klasztor wywierają oszałamiające wrażenie swoją wielkością.

**Mosteiro de Batalha**

Jeszcze jeden portugalski klasztor na liście UNESCO. Olbrzymia budowla z końca XV w. łączy style gotycki i manueleski.

**Convento do Cristo w Tomarze**

Wpisany na listę UNESCO monumentalny kompleks zamkowo-klasztorny, jeden z największych na świecie. Wzniesiony został w XII w. przez templariuszy.

 **Palácio Nacional de Mafra**

Monumentalny i ekstrawagancki zespół pałacowo-klasztorny, wzniesiony w 1. poł. XVIII w. przez rozrutnego króla Jana V. Doskonały przykład architektury barokowej.

Kup książkę

Poleć książkę

# Atrakcje Portugalii



## Pałac Nacional de Queluz

Przepiękny pałac między Lizboną a Sintrą, wzniesiony na życzenie Piotra III, któremu miał służyć jako letnia siedziba. Położony wśród wspaniałych ogrodów, zachwyca przepychem. Jedna z ostatnich w Europie budowli rokokowych.

## Tempło Romano w Évorze

Licząca prawie 2 tys. lat, jedna z najlepiej zachowanych na Półwyspie Iberyjskim rzymskich świątyń.

## Torre de Belém w Lizbonie

Wieża strzegąca niegdyś wejścia do lizbońskiego portu. Jeden z najważniejszych zabytków Lizbony i stylu manuelińskiego w całej Portugalii. Wpisana na listę UNESCO.

## Recinto Megalítico dos Almendres koło Évory

Obszar megalityczny będący jednym z najstarszych zabytków świata. Powstał prawdopodobnie 7 tys. lat temu, w czasie, gdy pierwsze plemiona pasterskie i farmerskie docierały do Europy. Obejmuje ponad sto monolitów.



**Kup książkę**

**Poleć książkę**



### Sintra

To urocze miasteczko, którego krajobraz kulturowy został wpisany na listę UNESCO, jest położone mniej niż godzinę jazdy od Lizbony. Pa-lácio Nacional da Pena, tajemnicza Quinta da Regaleira, Castelo dos Mouros to tylko niektóre elementy bajkowej scenarii miasta, położonego wśród zielonych wzgórz Serra de Sintra.

### Évora

Pełne uroku zabytkowe miasto, wpisane na listę UNESCO. Do najciekawszych budowli należą katedra Sé (XII/XIII w.) – największa średniowieczna budowla Portugalii oraz Igreja de São Francisco (XV/XVI w.) – gotycko-manuelińska świątynia z ossuarium ze szkieletami kilku tysięcy zakonników.



### Santarém

Miasto niesłusznie zapomniane przez turystów, dlatego ciche i spokojne. Spośród wielu jego zabytków na szczególną uwagę zasługują kościoły: Igreja de Santa Maria de Marvila (XVI w., styl manueliński) i Igreja da Graça (XIV w., gotyk).



**Kup książkę**

**Poleć książkę**





### **Baixa**

Lizbońska dzielnica, odbudowana od podstaw po trzęsieniu ziemi w 1755 r., stanowi ciekawy przykład realizacji XVIII-wiecznych założeń urbanistycznych.

### **Silves**

Dawna stolica al-Gharb (dzisiaj: Algarve), zwana „Bagdadem Zachodu”. Nad miastem wznosi się mauretański zamek z VIII w. – jedyny, który przetrwał do dziś w tak okazałym stanie.

### **Alfama**

Dzielnica Lizbony, która jako jedyna nie ucierpiała podczas wielkiego trzęsienia ziemi w 1755 r. Labirynt jej krętych, stromych ulic zachował dawny niepowtarzalny klimat.



**Kup książkę**

**Poleć książkę**

## INTERESUJĄCE OBIEKTY TECHNIKI

---

### Ponte 25 de Abril

Olbrzymi czerwony most na Tagu, przypominający Golden Gate w San Francisco. Łączy Lizbonę z podmiejską Almadą.

### Elevadores w Lizbonie

Budowane pod koniec XIX w. i na początku XX w. kolejki-windy służą mieszkańcom stolicy do dziś.

### Ponte Vasco da Gama w Lizbonie

Najdłuższy most w Europie, liczący 17 km. 



**Kup książkę**

**Poleć książkę**



### Torre Vasco da Gama

Mierząca 145 m najwyższa budowla Portugalii, górująca nad nowoczesną lizbońską dzielnicą Expo.

### Estação do Oriente

Nowoczesny dworzec kolejowy, będący równocześnie stacją metra i dworcem autobusowym. Architektura peronów przypomina las palmowy.



**Kup książkę**

**Poleć książkę**

# Alfama – Mouraria – Graça – Castelo São Jorge

Żółty tramwaj nr 28, startujący z placu Martim Moniz, symbol Lizbony, zawiezie nas do Alfamy, skąd spacerem można się udać do Castelo São Jorge. Ulice w górę miasta prowadzą do najstarszych, oprócz Alfamy, dzielnic Lizbony – są to: Mouraria i Graça.

## ALFAMA

Alfama to jedyna dzielnica, która nie ucierpiała na skutek trzęsienia ziemi w 1755 r. Obecnie zamieszkała jest raczej przez biedniejszych mieszkańców stolicy. Za czasów Maurów stanowiła odrębne miasto. Nazwa dzielnicy – podobnie jak innych miejscowości w Portugalii rozpoczynających się od przedrostka „al” – pochodzi z arabskiego; *alhama* oznacza fontannę miejską. W średniowieczu zamożniejsi mieszkańcy Alfamy opuszczali swoją dzielnicę w obawie przed trzęsieniem ziemi. Na miejscu pozostali najbiedniejsi, głównie rybacy, właściciele tawern i małych sklepików. Okazali się oni wytrwałymi stróżami tradycji – Alfama od tamtego czasu niewiele się zmieniła.

Portugalskie kobiety, podobnie jak w Bairro Alto, godzinami przesiadują w oknach, plotkując i obserwując przechodniów. Mężczyźni zbierają się w barach, gdzie dopełniają rytuału całodziennej *cafezinho* (picie „kawusi”) i gry w domino. Turyści natomiast udają się do Alfamy posłuchać *fado* – w dzielnicy znajduje się bardzo wiele kafejek i restauracyjek, w których odbywają się koncerty na żywo. Dla wielu mieszkańców stolicy Alfama to dusza Lizbony. Położone blisko siebie kamieniczki i wspólne



▲ Uliczki Alfamy

podwórka budują sąsiedzką więź, o którą trudno w innych rejonach miasta, szczególnie na pilnie strzeżonych osiedlach Cascais czy Estoril.

## Warto zobaczyć

Zwiedzanie Alfamy czy Castelo São Jorge warto rozpocząć od **★ Miradouro Santa Luzia** przy Largo de Santa Luzia (tuż obok jest przystanek tramwaju nr 28). Z punktu rozciąga się przepiękny widok na dachy Alfamy i Tag. Kierując się w lewo od *miradouro*, dociera się do dzielnicy Castelo.

Miradouro Santa Luzia ma dużo uroku nie tylko ze względu na rozległą panoramę miasta. Odnowiony w 2017 r. taras, wyłożony

**Kup książkę**

**Poleć książkę**



## Santos Populares

Czerwiec jest miesiącem wyjątkowym dla całej Portugalii: 13 czerwca rozpoczyna się w Lizbonie Arrail Santo Antonio – uroczystość ku czci św. Antoniego, patrona stolicy. Kilka dni później wypada zazwyczaj święto Bożego Ciała, a zaraz potem Festa de São João – dzień św. Jana, opiekuna Porto, Bragi i całej północnej Portugalii. Czerwcowy „karnawał” kończy dzień św. św. Piotra i Pawła 29 czerwca. Okres ten, nierzadko zapewniający Portugalczykom dwa tygodnie wolne od pracy, nazywany jest Santos Populares. Najhuczniej obchodzi się dni św. Antoniego w Alfamie. To tutaj przecież święty przyszedł na świat: „Kochają świętego zwłaszcza dzieci, które już na parę dni wcześniej konstruują małe ołtarzyki i chodzą z nimi jak z szopką po ulicach, prosząc o *um tostãozinho*, grosika, na kwiatki dla świętego. Większe ołtarzyki stoją niemal w każdym załomie muru,

w oknach domów; na schodach budowane są kompozycje ołtarzowe, z dywanami kwiatów spływającymi po stopniach. I tu również mnóstwo girland z kwiatów papierowych i lampionów. Na małych placzkach grają orkiestry. Marsze św. Antoniego to długa tradycja stolicy. Nie mają one charakteru religijnego. Dawniej, kiedy kulminacyjnym punktem obchodów tego dnia była procesja, gromadząca wszystkie parafie lizbońskie, co roku każda z nich komponowała nowy marsz i jury rozstrzygało, kto wykazał największą pomysłowość” – pisali polscy podróżnicy w latach 70. XX w., obawiając się, że tradycja zaniknie (*Porto, sardynka i fado: kuchnia portugalska*, Warszawa, Watra 1990, Janina Pałęcka i Oskar Sobański). Obecnie festa nadal przyciąga tłumy z całej Portugalii, stanowiąc bez wątpienia jedno z najbardziej malowniczych wydarzeń roku.



### ▼ Schody z Castelo São Jorge



**Kup książkę**

**Poleć książkę**

biało-niebieskimi *azulejos*, jest miejscem spotkań starych i młodych Portugalczyków. Jedni grają w domino, inni przychodzą spędzić romantyczny wieczór. W lecie trawnik przy *miradouro* porastają purpurowe kwiaty bugenwilli.

Nieco powyżej punktu widokowego położone jest **Museu de Artes Decorativas Portuguesas** 📍 **Largo das Portas do Sol 2**; [www.fress.pt](http://www.fress.pt); wstęp: codz. 10.00–17.00, wt. zamkn.; bilet normalny 4 EUR, ulgowy od 2 EUR. Kolekcja tego muzeum sztuk zdobniczych, należąca do rodziny bankiera Ricarda do Espirito Santo (1900–54), obejmuje m.in. meble w stylu indoportugalskim z XVII i XVIII w., krzesła i łóża wykonane z doskonałej jakości brazylijskiego drewna, a także chińską porcelanę. Muzeum jest częścią Fundação Ricardo do Espirito Santo Silva, do której należy m.in. Escola Superior de Artes Decorativas (Wyższa Szkoła Sztuk Zdobniczych). Jej studenci są wykonawcami większości replik mebli antycznych Białego Domu w Waszyngtonie. Tuż obok wspomnianego muzeum znajduje się punkt widokowy **Miradouro das Portas do Sol**,

z którego rozciąga się jeden z najpiękniejszych widoków na czerwone dachy Alfamy.

Aby znaleźć się w sercu Alfamy, należy za kościołem Santa Luzia (przy *miradouro*) skręcić w Rua Norberto de Aránjo. Schodząc wybrukowanymi, wąskimi uliczkami w stronę rzeki, warto zwołnić i przyjrzeć się życiu dzielnicy: latem, przy Largo São Miguel można dostrzec dzieci grające w piłkę lub kobiety rozwieszające pranie, a zerkając w górę – pokrywające gęstą siecią całą Alfamę – sznurki, które służą do zawieszania dekoracji podczas rozmaitych świąt i festiwali, głównie Santos Populares. Okazji jest zbyt wiele, dlatego pozostają tam na stałe.

Na jednej z uliczek Alfamy można odnaleźć napis, wymalowany na płytce *azulejos*: „É tão fadista quem conta, como quem sabe escutar”. W wolnym tłumaczeniu oznacza to, że kiedy *fadista* śpiewa, nie powinno się rozmawiać. Więcej o historii *fado* dowiemy się w **Museu do Fado** 📍 **Largo do Chafariz do Dentro 1**; [www.museudofado.pt](http://www.museudofado.pt); wstęp: codz. 10.00–18.00, pn. zamkn.; bilet normalny 5 EUR, ulgowy od 2,50 EUR. To właśnie na uliczkach odchodzących z placu, przy

▼ Panorama Alfamy z Miradouro das Portas do Sol



Kup książkę

Poleć książkę

# Belém i Ajuda

„Najsmaczniejszym” zaułkiem stolicy jest Belém (czyli Betlejem) – to tutaj 150 lat temu, w cukierni Pastéis de Belém, zaczęto wypiekać kruche ciasteczka z kremem, zwane *pastéis de nata*, których sprzedaje się dziennie ok. 30 tys. sztuk. Belém jest także miejscem niezwykle ważnym w historii kraju – stąd w XV w. Vasco da Gama wypłynął w kierunku Indii w poszukiwaniu dróg handlowych. Ponad pięć wieków temu wszystko wyglądało tu inaczej: rzeka sięgała aż do Mosteiro dos Jerónimos, tworząc za nim pas plaży. Sam klasztor był dużo mniejszy, a wieża Belém była otoczona ze wszystkich stron przez Tag, który kilkanaście metrów dalej wpadał do oceanu.

▼ Fragment dziedzińca klasztoru Hieronimitów

Dziś Belém oferuje nieco więcej wycieczek niż Alfama czy Bairro Alto – zawdzięcza to swemu pięknemu położeniu przy rzece, ogrodowi i doskonałej cukierni, która stanowi jedno z ulubionych miejsc lizbończyków, spędzających tutaj niedzielne popołudnia.

Z Cais do Sodré do Belém podwiezie tramwaj nr 15 lub autobus 728. Z przystanku znajdującego się tuż przy klasztorze Hieronimitów najlepiej przejść pieszo w stronę Centro Cultural Belém i Torre de Belém, gdzie w 1834 r. więziono polskiego generała Józefa Bema.

★ **Mosteiro dos Jerónimos**, czyli klasztor Hieronimitów 📍 **Praça do Império**; [www.mosteirojeronimos.gov.pt](http://www.mosteirojeronimos.gov.pt); wstęp: codz. X–IV 10.00–17.30, V–IX 10.00–18.30, pn. i święta



Kup książkę

Poleć książkę



### Wyprawa Vasco da Gamy

8 maja 1497 r. dwa statki – „São Gabriel” i „São Rafael”, gotowe do podróży, oczekiwały w porcie Belém na załogę, która liczyła ponad 170 mężczyzn (tylko 56 wróciło z podróży). Wśród nich byli marynarze, stolarze, muzycy, jeden tłumacz (pochodzenia arabskiego) i kronikarz Alvaro Velho, którego dziennik dostarczył historykom wielu informacji na temat wyprawy. Vasco da Gama wraz z doświadczonym kapitanem Pêrem de Alenquer (okrążył on wraz z Bartolomeu Diasem Przylądek Dobrej Nadziei) odpowiedzialni byli za dowodzenie, a także dyplomatyczne powodzenie misji. Wieczór 7 maja Vasco da Gama spędził w towarzystwie króla Manuela

w klasztorze, którego miejsce – kilka lat później – zajął Mosteiro dos Jerónimos. Z zapisków jasno wynika, że trasa do Indii była szczegółowo zaplanowana. Vasco da Gama dysponował mapami wskazującymi drogi z Afryki do Indii. Mapy te zdobyte zostały kilka lat wcześniej przez portugalskiego szpiega Pêra da Covilhã. Ogromne statki, żegnane przez tłumy lisbończyków, wypływały z portu Belém. Król z pewnością liczył na nieopisane bogactwa zdobyte na Wschodzie, o których w Europie krążyły rozmaite legendy. O tym, że się nie rozczarował, możemy się przekonać, podziwiając przepych klasztoru Hieronimitów, Torre de Belém czy innych budowli.




# Expo – Parque das Nações

Przed 1998 r. dzisiejsze tereny nowoczesnej dzielnicy Expo zajmowały rafinerie, składy wojskowe i opuszczone fabryki. Mało kto wyobrażał sobie, że na miejscu ówczesnych peryferii powstanie najnowocześniejsza część miasta. Od 1998 r., kiedy Lizbona gościła Expo, dzielnica stała się centrum nowych technologii i biznesu – nowatorskie projekty zagospodarowania przestrzeni sięgają w przyszłość aż do 2020 r. Specyficzny klimat tak bardzo różni się od atmosfery ciasnych uliczek Alfamy czy Bairro Alto, że sprawia wrażenie „miasta w mieście”. Duże galerie handlowe zastępują sklepiki z *bacalhau*, a utrzymane w ascetycznym stylu domy mieszkalne, nierzadko ciekawe architektonicznie, pną się dwadzieścia pięter wyżej od krzywych kamieniczek w Alfamie.

Expo jest doskonałym miejscem, jeśli podróżujemy z dziećmi – wszystkim poleca się jedno z największych oceanariów Europy i interaktywne muzea, w których wszystkiego można dotknąć i spróbować. Z dala od lizbońskich wzgórz ta płaska część miasta stanowi także idealne miejsce na wycieczkę rowerową. Wszystkie sześć stacji metra, łączące przystanki Alameda i Estação do Oriente, są oryginalnie udekorowane *azulejos* autorstwa współczesnych portugalskich mistrzów ceramiki.

**Parque das Nações** to miejska przestrzeń, precyzyjnie zaplanowana przez grupę wybitnych architektów. Teren podzielony został na pięć części: mieszkalną, biurową, handlową, kulturalną i relaksacyjną. Kto kiedykolwiek grał w „SimCity”, na pewno wie, jak stworzyć aglomerację, aby uszczęśliwić jej mieszkańców. Zasady są proste, lecz surowe:

szerokie aleje, które dają poczucie przestrzeni, w większości są zamknięte dla ruchu samochodowego. Harmonia sztuki i natury: parki i tereny zielone uatrakcyjniono dziełami sztuki. Optymalna odległość od dróg szybkiego ruchu i autostrady, a także węzłów komunikacji miejskiej. Dyskretna, ekologiczna technologia sprawia, że mieszkańcy Expo zużywają mniej wody i prądu (wykorzystując energię słoneczną) oraz segregują śmieci.

W obrębie parku znajduje się oceanarium, trzy pawilony poświęcone sztuce i nauce: Pawilon Wiedzy i Nauki, Pawilon Atlantycki i Pawilon Portugalii, a także **stacja kolejki linowej (teleférico)**, dzięki której możemy odbyć wycieczkę ponad Expo  [www.telecabinelisboa.pt](http://www.telecabinelisboa.pt); **codz. 18 III–2VI i 11 IX–28 X 11.00–19.00, 3 VI–10 IX 10.30–20.00, 29 X–16 III 11.00–18.00; bilet normalny 3,95 EUR i 5,90 EUR w dwie strony, ulgowy odpowiednio 2 EUR i 3,35 EUR.**

▼ Kolejka linowa w Parque das Nações



**Kup książkę**

**Poleć książkę**



▲ Oceanarium

★ **Oceanário de Lisboa** 📍 Doca dos Olivais, Esplanada Dom Carlos I; [www.oceanario.pt](http://www.oceanario.pt); wstęp: codz. IV–X 10.00–20.00, XI–III 10.00–19.00; bilet normalny 15 EUR, ulgowy od 10 EUR, rodzinny 39 EUR jest projektem ocenianym jako najbardziej udane przedsięwzięcie Expo'98. Zadania podjął się amerykański architekt Peter Chermayeff, autor akwarium w Osace w Japonii. Centrum obiektu stanowi zbiornik wodny wielkości czterech basenów olimpijskich. Płaszczkom, rekinom i innym mieszkańcom podwodnego świata można przyglądać się od spodu, z parteru i pierwszego piętra. Cztery pozostałe sale prezentują rozmaite odmiany życia oceanicznego – pod wodą i na lądzie. W sumie w oceanarium żyje ponad 15 tys. gatunków ryb, płazów, gadów i ssaków. Zwiedzanie kończy ciekawy film (ang. napisy) o codziennym życiu zwierząt akwarium, a także pletwonurków – pracowników obiektu. Ze względu na tłumy turystów najlepiej wybrać się tam rano, zaraz po otwarciu.

**Pavilhão de Conhecimento–Ciência Viva** (Pawilon Wiedzy i Nauki) to interaktywne centrum nauki i technologii, otwarte w 1999 r. 📍 [Alameda dos Oceanos](#), wejście

od Largo Diogo Cão; [www.pavconhecimento.pt](http://www.pavconhecimento.pt); wstęp: pn.–pt. 10.00–18.00, sb.–nd. 11.00–19.00; bilet normalny 9 EUR, ulgowy od 5 EUR, rodzinny 20 EUR. Można tu wyjaśnić zagadki dnia codziennego: jak działa światło, gdzie płynie prąd, czym jest iluzja optyczna itp. W pawilonie mieszczą się ponadto: **Museu de Ciência e Tecnologia** (Muzeum Nauki i Technologii), **Exploratorium**, gdzie dokonać można ciekawych eksperymentów, i **Casa Inacabada** – doskonałe miejsce dla najmłodszych, którzy mogą na chwilę stać się budowniczymi i postawić kilka drewnianych cegieł, konstruuując dom naturalnej wielkości.

**Pavilhão Atlântico**, obecnie nazywanym MEO Arena 📍 [Rossio dos Olivais, Lote 2](#); [www.arena.meo.pt](http://www.arena.meo.pt), to ogromna budowla w kształcie muszli, zwrócona w stronę Tagu. Została wybudowana w ramach Expo jako sala ekspozycyjna, w której pierwszy show *Oceano e Utopia* zobaczyło w czasie pięciu miesięcy ponad 3 mln osób. Obecnie pełni funkcję sali koncertowej Lizbony (występowali tu m.in. Madonna, The Rolling Stones, a także wielokrotnie nagradzana gwiazda portugalskiej muzyki popularnej – Tony Carreira).

# Serra da Arrábida

**Parque Natural da Arrábida** rozciąga się na powierzchni ponad 10,8 tys. ha pomiędzy okręgami Setúbal, Palmela i Sesimbra. Jeszcze 200 lat temu te piękne tereny były rajem dla myśliwych – król wraz ze swą świtą przyjeżdżał w te okolice polować na dziki i jelenie. Dziś, gdyby kłusownictwo było legalne, myśliwy upolowałby jedynie borsuka lub królika. Arrábidę zamieszkują także dzikie koty europejskie (bure w czarne paski), lisy i łasice, a przy brzegu oceanu pływają delfiny (w Estuário do Sado, chronionym obszarze rzeki Sado, żyje ponad 30 rodzin delfinów butlonosych).

Wzdłuż północnych granic parku – z miasteczka Vila Nogueira de Azeitão, przez uroczę Portinho da Arrábida, aż do Setúbalu – wiedzie przepiękna droga E.N. 379-1. **VILA NOGUEIRA DE AZEITÃO** to raj dla podniebienia: produkuje się tu doskonale sery, oliwę, wino i ciasteczka. Queijo de Azeitão uważany jest za drugi najdoskonalszy ser

Portugalii (pierwszym jest queijo da Serra da Estrela) – tradycja jego wyrabiania sięga XIX w. W **Casa-Museu José Maria da Fonseca** 📍 Rua José Augusto Coelho 11–13; [www.jmf.pt](http://www.jmf.pt); wstęp: codz. 10.00–12.00 i 14.30–17.30, objaśnienia w jęz. port., ang., franc. i hiszp. organizuje się wizyty w piwnicach, w trakcie których można spróbować doskonałego wina Moscatel (muskat), wytwarzanego tu od 1834 r.

Wyjeżdżając z Vila Nogueira, skręcamy w lewo na drogę E.N. 10, aby po 2 km znaleźć się w **VILA FRESCA DE AZEITÃO**, gdzie znajduje się piękna posiadłość **Quinta Bacalhoa** 📍 Estrada Nacional 10 Vila Nogueira de Azeitão; [www.bacalhoa.com](http://www.bacalhoa.com); zwiedzanie ogrodów tylko z przewodnikiem pn.–czw. od 9.30 co godz. do 16.30, pt. o 9.30, 10.30 i 11.30 tylko po wcześniejszej rezerwacji, bilet łączony do winiarni i rezydencji: 8 EUR. Ten wczesnorenansowy dwór został wzniesiony w 1480 r. przez rodzinę

▼ Park Arrábida



Kup książkę

Poleć książkę



### Costa da Caparica i Cabo Espichel

Lizbończycy wybierają się w te strony ze względu na piękne *praias*, ciągnące się przez całą długość wybrzeża. W weekendy, gdy miejskie plaże są przepełnione, warto się wybrać w kierunku **Fonte da Telha** (ostatni przystanek minipociągu, który kursuje VI–IX na trasie Praia Nova – Fonte da Telha, [www.transpraia.pt](http://www.transpraia.pt), przejazd od 1,50 EUR), gdzie zawsze można liczyć na spokój i ciszę. Samo miasteczko, którego rybackie domki zastąpiono wysokimi zabudowaniami, nie jest ciekawe.

**Cabo Espichel** stanowi południowy kraniec Serra da Arrábida. Tutaj, 11 km na zachód od Sesimbra, 800 lat temu miała się objawić Matka Boska. Miejsce z czasem stało się celem pielgrzymek,

a w XVIII w. wybudowano szereg budynków o przeznaczeniu religijnym, dziś opustoszałych. Przylądek wieńczy XVII-wieczne **Santuário de Nossa Senhora do Cabo Espichel**, którego okolicę wykorzystał w 1985 r. Raoul Ruiz jako scenografię do filmu *Wyspa skarbów*. Na Cabo Espichel najłatwiej dojechać samochodem, jednak można dostać się tu również autobusem 201 z Sesimbra – rozkład jazdy na [www.tsuldotejo.pt](http://www.tsuldotejo.pt); 4,05 EUR/przejazd, ok. 35 min.

Pobliska **Praia do Meco** była jedną z pierwszych, legalnych plaż dla nudyistów w Portugalii. Nadmorskie klify, o błotnistej strukturze, są znane ze swych zdrowotnych właściwości.

Albuquerque. W 1528 r. dobudowano loggię, otwierającą budynek na ogród w stylu francuskim. Aleja drzew cytrusowych prowadzi do pawilonu udekorowanego przepięknymi *azulejos* z XV w. Dom od 1937 r. należy do amerykańskiej rodziny Scoville.

Z rezydencji kierujemy się drogą E.N. 379-1 na południe, w stronę uroczego miasteczka **PORTINHO DA ARRÁBIDA**. Wycieczkę warto zaplanować tak, aby ok.

15.00 znaleźć się w **Convento da Arrábida**

**i Apartado 28 Azeitão; wstęp: śr.–nd. 15.00–16.00; bilet 4 EUR.** Z klasztorem wiąże się ciekawa legenda: w 1215 r. podróżującemu statkiem angielskiemu kupcowi o imieniu Haidebrant podczas sztormu zaginęła kamienna figurka Matki Boskiej. Po burzy, odpoczywając na jednej z plaż Serra Arrábida, ujrzał w oddali dziwne światło. Zaintrygowany, wspiął się na skałę i ujrzał

### Dojazd

W okolicach Arrábidy zdecydowanie najlepiej poruszać się samochodem, bowiem autobusy do wielu miejsc nie dojeżdżają. Przepiękna trasa E.N. 379-1 wiedzie od Vila Nogueira de Azeitão, przez wzgórza Serra da Arrábida aż do Setúbalu.

### Wyżywienie

W uroczym miasteczku Portinho da Arrábida znajdziemy wiele restauracji, barów oraz pastelarii, gdzie można zjeść prosty i sycący obiad. Będąc w centrum parku Serra da

Arrábida, najwięcej lokali gastronomicznych znajdziemy przy głównej ulicy. Ceny tam są niższe niż w Lizbonie, a na pewno warto spróbować lokalnych specjalów takich jak: *arroz de tamboril lub arroz de marisco* z dodatkiem domowego wina. Warto odwiedzić restaurację **Galeão** i spróbować *massada de cherne* (makaron z krewetkami; otwarte: codz. 12.00–15.00 i 19.00–22.00, czw. zamkn.); ceny za obiad od 12 EUR). Jako przekąski warto spróbować, w jednej z licznych cukierni, ciasta *torta de Azeitão*.



tam... zagubiony posązek! W jednej chwili podjął decyzję o budowie kaplicy i pustelni – sprzedał wszystko, co miał i zamieszkał w świętym miejscu. W XVI w. dotarli tu franciszkanie, którzy zajęli się budową białego klasztoru.

Portinho da Arrábida to także piękna plaża o białym piasku, ze wspaniałym widokiem na wybrzeże półwyspu Tróia. Wszystkie plaże w okolicach, a szczególnie **Praia de Galápos**, znane są z krystalicznie czystej wody, która przyciąga wielbicieli nurkowania.

## ALMADA

Niejeden mieszkaniec Lizbony by się zdziwił, gdybyśmy powiedzieli, że jedziemy zwiedzać Almadę. Miasto położone po drugiej stronie Tagu jest rzeczywiście mało ciekawe, warto jednak do niego zajrzeć przede wszystkim ze względu na wspaniałą panoramę Lizbony. Przepiękny widok, szczególnie

▼ Statua Cristo Rei

### Dojazd



Do Cacilhas, portu Almady, najlepiej dopłynąć statkiem z Cais do Sodré. Prom Transtejo wypływa codz. co 10–20 min. Do Almady kursują też autobusy: 152 z Praça de Espanha (czas podróży, bez uwzględnienia korków na moście 25 Kwietnia, 40 min) lub 160 z Praça do Areeiro (czas podróży 50 min). Rozkład jazdy autobusów można sprawdzić na stronie [www.tsuldotejo.pt](http://www.tsuldotejo.pt).

o zachodzie słońca, rozpościera się z 50-metrowej windy ★ **Elevador da Boca do Vento** ⓘ [Largo da Boca do Vento](http://Largo da Boca do Vento;); [www.ertlisboa.pt](http://www.ertlisboa.pt); wstęp: codz. 8.00–24.00; bilet 1 EUR. W panoramiczną windę wyposażona jest także imponująca **statua Cristo Rei** (z portu Cacilhas dojedziemy tam autobusem nr 101, przystanek przy Largo Cristo Rei), wzorowana na rzeźbie Chrystusa Zbawiciela w Rio de Janeiro ⓘ [Alto do Pragal, Av. Cristo Rei](http://Alto do Pragal, Av. Cristo Rei;); tel.: +351 212751000; [www.cristorei.pt](http://www.cristorei.pt); wstęp: codz. 9.30–18.00, sb.–nd. 9.30–19.00; bilet 6 EUR.

Kup książkę

Poleć książkę



# Batalha

Tak samo, jak Alcobaça, miasteczko Batalha jakby „wtula się” w opactwo, które dominuje nad okolicą. ★ **Mosteiro da Batalha** ⓘ zwany także **Mosteiro de Nossa Senhora da Vitória, Praça do Mosteiro**; [www.mosteirobatalha.gov.pt](http://www.mosteirobatalha.gov.pt); wstęp: codz. 16 X–31 III 9.00–18.00, 1 IV–15 X 9.00–18.30; bilet normalny 6 EUR, ulgowy od 3 EUR o charakterystycznym, miodowym kolorze nie jest wprawdzie tak potężny, jak ten w miasteczku Alcobaça, jednak na wielu turystach robi większe wrażenie.

Klasztor został wzniesiony dla uczczenia wielkiego zwycięstwa wojsk Jana I nad armią Królestwa Kastylii pod Aljubarrotą w 1385 r., co zapoczątkowało w Portugalii rządy dynastii Avis. Budowa

klasztoru miała być zatem elementem demonstracji politycznej siły nowej dynastii. Budowa klasztoru trwała niemal 150 lat. Przez ten czas kolejni władcy dobudowywali nowe oraz przebudowywali istniejące zabudowania i obecnie kompleks prezentuje wiele różnych stylów: pierwotny bogaty w zdobienia gotyk został na przełomie XV i XVI w. uzupełniony elementami maniuełińskimi. Ponadto obiekt cechują wyraźne wpływy późnego gotyku angielskiego.

Klasztor, będący jednym z największych osiągnięć portugalskiej architektury gotyckiej, został w 1983 r. wpisany na listę UNESCO.



# PROGRAM PARTNERSKI

GRUPY WYDAWNICZEJ HELION



- 1. ZAREJESTRUJ SIĘ**
- 2. PREZENTUJ KSIĄŻKI**
- 3. ZBIERAJ PROWIZJĘ**

Zmień swoją stronę WWW  
w działający bankomat!

**Dowiedz się więcej i dołącz już dzisiaj!**

<http://program-partnerski.helion.pl>

GRUPA WYDAWNICZA  
**Helion SA**

**travelbook**

**Travelbook** to Twój niezastąpiony towarzysz podróży. Wskaże Ci najważniejsze atrakcje, podpowie, czego szukać poza głównymi szlakami, i wprowadzi w świat miejscowych obyczajów. Znajdziesz w nim opisy najciekawszych regionów i miast, a sprawdzone informacje praktyczne umożliwią staranne zaplanowanie podróży.



## Portugalia

### Od Lizbony po Algarve

Ten najdalej na zachód wysunięty kraj Europy szczyli się bogatą historią, której pamiątki napotyka się niemal na każdym kroku. Zwrócona ku Atlantykowi, zachwyca niezwykłymi krajobrazami i egzotyczną roślinnością, uwodzi łagodnym klimatem i piaszczystymi plażami pełnymi słońca. Jej sercem jest Lizbona, malownicze miasto o wyjątkowej atmosferze. Ojczyzna Magellana i innych wielkich odkrywców zachęca do podróży szlakiem monumentalnych twierdz i pałaców, średniowiecznych klasztorów, pięknych *azulejos* i nostalgicznych melodii *fado*. Gwarancja niezapomnianych wrażeń!



Magiczna **Lizbona**

**Zabytkowa** zabudowa miast

**Bajkowe plaże** i urwiste klify

Ciche **rybackie wioski**

**Fado** i **azulejos**

Księgarnia internetowa:  
<http://bezdroza.pl>

Zamówienia telefoniczne:  
**0 801 339900**  
**0 601 339900**

 **Bezdroża**

Sprawdź najnowsze promocje:  
● <http://bezdroza.pl/promocje>  
Przewodniki najchętniej czytane  
● <http://bezdroza.pl/bestsellery>  
Zamów informator podróżniczy:  
● <http://bezdroza.pl/newsletter>

Helion SA  
ul. Kościuszki 1c, 44-100 Gliwice  
tel.: 32 230 98 63  
e-mail: [bezdroza@bezdroza.pl](mailto:bezdroza@bezdroza.pl)  
<http://bezdroza.pl>

ebook dostępny wyłącznie na:

**ebookpoint.PL**



ISBN 978-83-283-2826-6



Cena 26,90 zł